

572
1972

საბავშვო
გაზეთი

1972 წლის მაისი №11

საბავშვო

მაშნ ღვედა კრემლის სასაბლიოში შეშა-
ობდა. დიდიდან საღამომდე ვეძებოდა
ქვამს დასტრიალებდა. წყალს აღუღებდა; მუ-
რე სტეფილოს ჩანს დაყვებდა, ქუქკში ჩა-
შობასმდა და უშეჭრო ჩანს ითამ-ითან ჩა-
შობასმდა. იქ მალე სემინარი აღმასტენ
შრომობდნენ.

შემოლომა იყო. 1920 წელს ახალგაზრდა
საქუთია ბრესტლიკას შეჭრი კოტა მკო-
და. რასაც ხართებთი ანაწილებდნენ, არ
სყოფნდით.

ამაგის მიწერული იდგა. ქვამს დიდიდან
ერთი საათითაც არ შეწყვეტიტო თხოვობ-
მაშნს ძვილიან ენებუბოდა ქვამი, ვინაღ ძარია
არ ვაფარდეს, თარბენ ხელსმს უსათოდ ვაუჭო-
რდგაო. გარეთ კი ისე უნახვია ამბობდნენ,
ამგვარია ხამთარია მოსოვებს ჯერ არ უნახავო.

ვეღობენ მუტარ შოფდრია ვიღია იყო ხამ-
თარბე ვაღობობული. უნებების გამო ბრტყენ-
ტიანი მუტებუქი ხანქანის ძრავა ცუდილ შე-
შაობო.

კორანში ერთხელ ვიღეს თავიხი მკორე
უღუღიდან მაშნთან შეჭრი მიქონდა. ამას
წინათ გოთან დედაქალაქში ჩამოსვლის გლეხ-
მა გოგონას ვაწული ანუქა. იმ ვაწლის მაშნს
შოლოდ ნახვეარი ერთ-შეგარე ნახვეარი
დღვამ თხელად დეჭრა და თითო პატარა ნა-
ჭრია ჩაით სავენ აველა ქუქკში ჩავეღო.

— შემოლომას კრემლო,— თქვა ერთხელ
დღვამ,— აქ კი აველა გონებრივად შრომობმა.
მაშნ დღვლისგან ვაფიო, რომ აღმობინა-
თვის ტკბილი ჩან სასარტებლოო. ვაღაწეო-
ტა, რამდენიმე ქუქკში სუნად შოფდრის ძვე-
რო—შეჭრის პატარას ნატყხი ჩავეღო.

ერთხელ, მღვდლარე ქუქკში რომ ასხანდა,
დღვას რაღაცა მხატვნი მოესმა. თი, მაშნ
ჩავეღო მაშნ თავიხი შეჭრია ერთი ქუქკში.

— დეჭრათია, შომადელი აღმათ ქვამს ძარია
ვასტარია—ხვედნი ვასასვავა დღვამ და ქვამს
მეფარეო. მეგრამ მღვდლ დამეფილდა და ჩანს
დაჩოვებას შედევა.

დღვა მალე აღღვებებელი დაბრუნდა.
— მაშნ—მეჭრად უობხა შეღოს—ვაგო-
ბული, ქუქკში შეჭრია შენ ჩავეღო?

— შე საყავდე—აღითა მაშნა—მეგონა
კარტი ვეჭნი. შენ ხომ შობხარია, ტკბილი ჩან
სასარტებლოო...

მისი მუშაობა

გაგას

— ამა, ზემთან წამილი. შე ეშმაკო, შე-
ნა—დღვამ მაშნს ხელი ჩაქცა და საშო-
რულიდან ვაუეეხა.
გზილ დეჭფაშმს ვაუეევენ. უცებ იმ კარ-
თან შეღვდნენ. ჯარისკოტი რომ იდგა.
— ზენ ელდიობურ ილიას ძესთან შოღო-
ვარია,— უობხა ჯარისკცა დღვამ, კარი შე-
ღო და მაშნ პატარა ითამში შევიეეხა. იქ
ბილეთებებთან მავიღასთან ქალი იჯდა.
— შოუეეხეთო!—იკობხა მან, ზერე წამო-
ვა და მავიღის მარჯვნივ კარზე დააკცევა.
— შემობინდნელი!—შობისა კარს უკან.
დღვა-შოღოლი საფლ იოანეში შეფილენ.
ფანჯარასთან სულს იდგა. ადგვლზე კი გეო-
გრაფიული რუკა ვკიდა.

გილი

ჯერ ითამში არც კი იდგენ შეტყდნი, ში
შესახვერებად მამაკოტი გამოეგზარათ; მხარებზე
პალტო გებურა.
— მაშ ასე,— უობხა მან გოგონას,— თუკენ
ჩამიღვეთ ჩაიშო შეჭრით! აღმათ ავეგონათ,
ვერ შეუაწმველი, არა?
უქრობმა მამა მავალი შოღლი შეჭრებმა
გოგონას გონა. ახლი დღვასებისგან იმდენი
მოშედეგმა, რამდენიც აველა ცუდქობისა-
თვის ერთად არ მამიღათო. სწობდ ამ დღას
ბილეთიანი აქრიალდა.
— შე ვარ,— უბრბოდს დანქნა კაცო—
გამარჯობათ, დღვლით ვეშურნდის ძეგ მამა-
ტიყო, მეგრამ ახლი არა მკვლით. ერთი საქმეს
კრავებ: ზეგ რატომ არ დაეცხმარე? ვიქც-

რე, თვითონ გამოეფილებს-მეფიტი წახმობიდე-
ნეთ, ჩან მოხიტყეს და ტკბილი აღმობო-
რა უნდა მომხდარყო? ქუქკში შეჭრია ჩა-
მიღვდა. ახლი ამ უქმსკეფას ერთი მეგრად ვაე-
თობსა?
მაშნს უნებოდა მოსიდან გამარბულიყო.
მეგრამ დღვასს მავრად გვობო შობი ხელი.
ამ დღასს ვაეცხრებულმა მამა უბრბოლი
დღლი და გაციონა უცებ სულ გამოიკვლია.
თითქოს გამარბუნმა დიქრად არ ვაუღვლიათ.
— როგორც მასთვის, მაშნს ვეჭია, არა?
— დიას,— თავი დეუქნას ვოგონას.
— შე ელდიობურ ილიას ძეგ ვახოვარე. შე
ნადენს რომ ვიკეცი, ვაღობისს მესხდნენ.
შეგე ვაღობმა ხელში თიეეხას და დღვას სა-
ვარტებში სხვა.
— ამა, შობხარ, ვინ ვიბრია ეს?
— არაფერ, თვითონ მოაფიქრებენ. დღვამ
თქვა, სიტყბო სასარტებლოო შეჭრის დარ-
დი შე გეჭე. დაუნებულად ჩავეღებ

11826

ვლადიმერ ილიას ძეს გულიანად გაეცინა. დედა-შვილსაც გაეღიმათ.

— დედას ეხმარები, ხომ?—კვლავ შეეკითხა ვლადიმერ ილიას ძე.

— ღიახ, ხან სტაფილოს მოდუღებებაში ვშველი, ხან ქვავს ვადღენებ თვალყურს.

— ჩაის, ალბათ, შენც უშაქროდ სევამ.

— აბა, შაქარი სად არის?—თქვა მაშამ.— დედაჩემის წილი მალე გვითავიდება.

ვლადიმერ ილიას ძე ჩაუჭირდა. გაიარ-გამოიარა, მერე მოსაცდელ ოთახში გაიხედა,

იქ მდივანი ქალი იჯდა და სთხოვდა კრემლის კომენდანტი მიხმეთო.

სანამ კომენდანტი მოვიდა, მაშა ვლადიმერ ილიას ძის მუხლებზე მოკალათდა. დაწვრი-ლებით ჩაუკაკლა, რამდენ ვედრო წყალს სვამდა კრემლის ხალხი, როგორ გააწვალეს ყინვებმა შოფერი გილი...

უნილოს კომენდანტიც მოვიდა.

— ამხანაგო მალკოვ, როგორ იქნება ასეთი უწესრიგობა?—მკაცრად თქვა ვლადიმერ ილიას ძემ.—ადამიანი სტაფილოს გვიდუღებს, მთელ კრემლს ჩაის გვასმევს, ამდენს შრომობს და თავის წილ შაქარს კი არ აძლევთ. სწორედ რომ სასტიკ საყვედურს იმსახურებთ.

— ვლადიმერ ილიას ძემ...—თავის გამართლება სცადა კომენდანტმა.

— ნუ მეკამათებით!—გააწყვეტინა მან,— სასტიკი საყვედურის ღირსი ხართ. იზრუნეთ გეთაყვა, რომ ამხანაგ მაშას ღღესვე მისცენ სასურსათო ბარათები.

— არის!—მიუგო კომენდანტმა.

— კეთილი, —თქვა ვლადიმერ ილიას ძემ, როცა კომენდანტი ვავიდა. მერე მაშას მიეხმარა სავარძლიდან გადმოსვლაში.—იმისთვის კი, შაქრით რომ გამიმასპინძლით—დიდად მადლობელი ვარ. გემრიელი იყო ტუბილი ჩაი. ასეთი გემრიელი ჩაი კარგახანია არ დამიღვია.

ლენინმა მაშა და დედამისი კარამდე მიაცილა, ზღურბლზე დაიხარა და გოგონას საიდუმლოდ უჩურჩულა:

— მოდი, შევთანხმდეთ: ქიქაში შაქარი აღარ ჩაავდო. მე ეშმაკი ვარ, ვერ მომატყუებ!..

— კარგი, —თავი დაუქნია მაშამ.

იმავე საღამოს კომენდანტმა მაშას პურისა და სხვა სასურსათო ბარათები მიუტანა.

მალე მთელმა კრემლმა იცოდა, რომ კომენდანტმა ამხანაგ ლენინისაგან „სასტიკი საყვედური“ მიიღო... მოდიოდნენ კრემლის სასადილოში, უნდოდათ მაშას ნახვა. გოგონა ყველას ხალისით ეცნობოდა და სტაფილოს ნაყენიან ჩაიზე ვეპატყებოდა.

საქართველოს სსრ-ის ბავშვთა

ქართული
ბავშვთა
საბავშვო

ზღაპრი ზღაპრი

ესტონური ხალხური ზღაპარი

ზღარბი შორეული მოგზაურობიდან დაბრუნდა და დათვს შიაკიტხა.

— შენს ბუნაგში ერთი პატარა კუთხე იქნებ ჩემთვისაც გამოაქებნო, სიცივისაგან რომ არ გავიციო! — შესთხოვა ზღარბმა დათუნას.

დათვს შეეცოდა ზღარბი და ბუნაგში შეიპატარავა.

გავიდა რამდენიმე დღე. ზღარბი გათბა, მოლნიერდა, აიბურძენა. ისე მოშინაურდა და გათამამდა, გვერვნებოდათ, დათვი კი არა, ზღარბია მასპინძელი.

— ჩემო ძვირფასო სტუმარი, — უთხრა ერთ-

ხელ დათვმა, — როგორც ზედავ, ჩემი ბუნაგი ვიწროა, ორივე ვერ ვუტევით, კარგი იქნება, თუ შენს გზას ეწვიო.

— მეც მაგას ვთქვობ, — მიუგო ზღარბმა, — ამ ბუნაგში მარტო მშვენიერად მოვთავსდები. მოდი და, შენ წადი სხვაგანო.

დათვს უნდოდა, ზღარბისთვის საკადრისი პასუხი გაეცა, მაგრამ ზღარბმა ეკლები წამოაჭყარა და დათვი ახლოსაც არ მიუშვა. რალას იზამდა დათუნია, აგდა და ახალი ბუნაგის ძებნას შეუდგა.

ამაზე იტყვიან: გარეული მოვიდა, შინაური გააგდო!

საპენის სსრ-ის დროსა

პოსია?

პეპერ სილსი

არ ჩერდება წამით,
შრომობს ბიკი გამრჯე,
თლის, ხერხავს და ჩეხავს,
ფიცრებს რანდავს მარჯვედ.

თქვენ არ იცნობთ ოსტატს?—
სახლს აშენებს კოხტას.

ღორმუცელა ღრუტუ
წევს და თვალებს ნაბავს:
— შიგ თუ არ დგას გუგა,
რა სახლია, აბა!—

გაუკვირდა მამალს:
— რაო, რაო, რაო?!
ქანდარა თუ არ აქვს,
რა სახლია, ძმაო!—

ძროხამ ამ დროს ბრაზით
გაიქნია წიხლი:
— ამ უბავო სახლსა
მე რა თავში ვიხლი!

პურს არ უღვდებს არც ერთს,
შრომობს ბიკი გამრჯე,
თლის, ხერხავს და ჩეხავს,
ფიცრებს რანდავს მარჯვედ.

ააშენა სახლი,
ტოტს მიაკრა ფრთხილად,
ფრრ!.. ფრრ!.. მოფრინავენი
შოშიები წვევილად.

შეფრთხილდნენ უშალ,
მოიწონეს ბინა...
გაგითენოთ ბევრი
ბედნიერი დღია!

თარგმნა ლეილა კრაძე

ნახტი მანანა მორჩილაძისა

რატომ ტირულა ჩიტები

ქ. მარუაშვილი

ნახატები ზაურ ლინასძისა

ერთი გოგონა და ბიჭუნა ტყეში მარწყვს კრეფდნენ. ვეება ფიჭვის ტოტებიდან მზე იჭყიტებოდა, ჩიტები ჟღერდნენ. ხიდან ხეზე მხიარულად დანტოდა ციყვი.

ბავშვებმა კალათები მარწყვით აავსეს. უცბად ბიჭუნამ ციყვს მოჰკრა თვალი და გაეკიდა. გადასწია კოლოს ბუჩქი და ჩიტი ამოფრთხილდა. ბიჭუნა გაოცებით დაჰყურებდა ბუდეში ჩამსხდარ დიდთვალეზა ბარტყებს: გოგონასაც გაეზარდა და ბიჭს თხოვა: მოდი, ბარტყები შინ წავიყვანოთო.

ყვირთვალეზა ნაცარა ჩიტს ნისკარტით მატლი ეჭირა და ხეზე შემომჯდარიყო.

— სულ თოთო ბარტყები არიან, — თქვა ბიჭუნამ.

— მომეცი ერთი, მოვეფრო! — სთხოვა გოგონამ.

ბარტყები შეფრთხილდნენ, პირი დააღეს და ყიყვიე მორთეს.

— ამ საცოდავებს ალბათ შიათ. მოდი, ჩვენი ფუნთუშა მივცეთ.

ჩიტი უფრო ახლოს დაჯდა ხეზე, ლაპარაკი რომ სცოდნოდა, ალბათ ბავშვებს შეეხვეწებოდა:

„ბავშვებო, ბარტყები ჩემი შვილები არიან, მე თვითონ ვაჭმევ გემრიელ მატლებს, თქვენი ფუნთუშა რაში უნდათო?“

— ამ საცოდავებს ალბათ სცივათ კიდევ, — გოგონამ ამოიყვანა ერთი ბარტყი ბუდიდან. მოეფერა და აკოცა.

— ბარტყებს ფრთებით ვათბობ ხოლმე, — ჩაიჭიკჭიკა ჩიტმა.

გოგონამ იფიქრა, — ბარტყებს თოჯინას ლოგინში ჩავაწვენ და დავარწევთ.

— ქარზე კარგად მათ ვერაგინ დაარწევს. — ატირდა ჩიტი.

დაცარიელდა ბუდე. შესწყვიტეს ჩიტებმა ჟღერდნენ, დაღუძნდა კოდაც. ციყვმა ჩამოუშვა

ვა თავისი ფაფუკი კული და სიმწრისაგან გული
კინალამ გაუსკდა.

— რა უჭკუო ბავშვები არიან,—დაიჩხავლა
ყვავმა,—მაგათ ხელში ბარტყებს რა აცოცხ-
ლებთ?

გოგონას და ბიჭუნას შორიანლოს მისდევდა
გულყვიითელა ჩიტო.

— ჭივ-ჭივ!—მწარედ გაიძახოდა იგი და ისე
აფართხალებდა ფრთებს, თითქოს ბავშვებს რა-
ღაცას სთხოვსო.

— შეხედე ამ ჩიტს, მთელი გზა ჩვენ მოგე-
დევს.

— მეც დიდი ხანია შევამჩნიე,—უბასუხა გო-
გონამ,—ნეტავ რა უნდა ჩვენგან. ყური უგდო,
რა საცოდავად ჭყიბინებს, გეგონება ტირისო!

გოგონამ მარწყვი ჩაიღო პირში და მხრები
აიჩეჩა.

— რა უნდა ატირებდეს ამ ჩიტს?
თქვენ როგორ ფიქრობთ ბავშვებო?

თარგმანი პენი ნაკათაძე

ნაბღის ქული

ვლადიმერ ასლანაშვილი

ერთხელ პაპა ესტატემ ნაბღის ქული მოიძრო, ახედ-დახედდა და ბავშვებს ჰკითხა:

— აბა, ვინ იცის ამ ქულის ამბავი?

ყმაწვილებმა ერთმანეთს გადახედეს, მაგრამ ხმა არავის ამოუღია.

— შენ გვითხარი, პაპა!— შეეხვეწნენ გოგობიჭები და პაპა ესტატემაც დაიწყო:

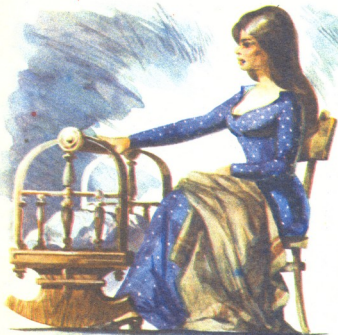
— ნაბღის ქული ძველი ღროიდანვე ქართველი მეომრის განუყრელი მეგობარი იყო. რკინის ჩაჩქანის ტარება რომ გადადიდებოდათ, ომში წასვლის წინ ჯერ ნაბღის ქულს იხურავდნენ, მერე ჩაჩქანს. დამთავრდებოდა ბრძოლა, შინ დაბრუნებული, ნომარი ვაეკაცები საბრძოლო იარაღთან ერთად ინახავდნენ ჩაჩქანს, ნაბღის ქულებს კი ვერ ფლგოდნენ და სულ თან ატარებდნენ. ასე შემორჩა ქართველ კაცს ნაბღის ქული.

— ზოგი თუშურ ქულს ეძახის, — თქვა ერთმა.

— მართალია, — თუშები ცხვრის ნაზი მატყლისაგან თელავენ საქულედ ნაბაღს, ღებავენ შავად და იმ ნაბღისაგან შეეკრილ ქულს, ზოგი თუშურ ქულსაც ეძახის. პაი, დედასა, რამდენი ასეთი ქული გამოცვეთია, — თქვა პაპამ და ქული დაიხურა.

ეგ ერთი და სხვა მრავალი, — შესძახეს ბავშვებმა.

ლილა გაბაღიანი

თამბაქი

ღეღამ იმიტომ დაგბრქევი
სასეული შეფე თამბრის,
რომ შენც მასწავით გიუფარდეს
ლურჯი ზეცა და მთა-ბარი,
ძაძული ივოს შენთვისაც
უწმინდესი და მთავარი.

ფუჭი თხილი

ნიაზია,—თხილის სეს
დაუვარდა თხილი,
მიატარებს შინისკენ
თაგუნია ფრთხილი.

— შრ... შრ... ხა, ხა, ხა,
ეცინება ნიაზს—
თაგუნია სლომო
ფუჭი თხილი მიაქვს!

მკობი, ოკრი!

წიწილები ვარჯიშობენ:
წივ! წივ! ერთი, ორი!
კუნთებს გაგვიკაფებთო,—
რას დაგვაკლებს ქორი!

კოჭლი მამლაცინობა

დილით ბებო მივანსე
სიძინდს ურიდა გასაშრობად,
ხის ძირიდან უინტორია
მამლაცინწა დარაჯობდა.

ბებო თვალს რომ მიეფარა,—
ულანა... გასინჯა მარცვლის კეძო,
გაიჯვია, დაიძისა:
აქეთ შოდით, ვარიგებო,
შოდით, ნანეთ დობილებო,
რა სასუქრებს ვარიგებო!
უცებ ჯოსმა, ბებოს ჯოსმა
კულუსუობა დაავიწა—
ისე მაგრა უთავასა,
ასლაც კოჭლიას მამლაცინწა.

მკინკა მაჭამაკინი

ვის არ გაუგონია სიმღერა „სულიკო“:

საქარლის საფლავს ექმები,
 ვერ ენახე... დავარგულიოა!
 გულმოსვენელი ვნოიდი:
 სდა სარ, ჩემი სულიკოა!

ეს სიმღერა ცნობილია მთელ საქათა კავშირში. უფრო მეტიც: მსოფლიოში ვერ ნახავთ ქვეყანას, სადაც ეს სიმღერა არ იცოდნენ.

„სულიკოს“ მღერიან ფრანგები, გერმანელები, ინგლისელები, ბულგარელები, ჩინელები, პოლანდელები...

მაგრამ არამც თუ სხვაგან, თვით საქართველოშიც ბევრმა როდი იცის, რომ ამ განუმეორებელი სიმღერის ავტორია ვარინკა მაჭავარიანი-წერეთლისა.

ვარინკა მაჭავარიანი დაიბადა 1874 წელს, ზესტაფონის რაიონის სოფ. ცხრაწყაროში. ვარინკა არა მარტო საუცხოოდ მღეროდა, არამედ იგი თვითონ თხზავდა შესანიშნავ სიმღერებს.

1895 წელს ვარინკამ შექმნა ისეთი უკდავი მელოდია, როგორცაა „სულიკო“.

ამ სიმღერამ მოხიბლა ლექსის ავტორი აკაკი წერეთელი. ეს სიმღერა ელვის სისწრაფით გავრცელდა მთელ საქართველოში.

„სულიკოს“ მღეროდა ყველა: კაცი და ქალი, დიდი და პატარა, მაგრამ ყველასაგან გამოირჩეოდნენ ამ სიმღერის საუკეთესო შემსრულებლები: ბაბო ბაგრატიონი და მკინე ამირჯობი, რომლებიც თავის მხრივ, რა თქმა უნდა, ვარინკა მაჭავარიანს ვერ შეედრებოდნენ.

სიმღერა „სულიკოს“ გარდა, ვარინკა მაჭავარიანს ეკუთვნის აგრეთვე აკაკი წერეთლის მეორე ლექსის „მუხამაზის“ მელოდია:

რომ იცოდე ჩემი გულის დარღვი,
 კეთილები, ტურფავ, შეკუფარდები!
 ცაზედ მსუჯ, ქვეყანაზე შენა სარ!
 შეცდომით მირს ჩამოსული ზენა სარ!

ამ სიმღერასაც, როგორც იცით, დღემდე მღერიან ჩვენში.

ვარინკა მაჭავარიანი გარდაიცვალა 1948 წელს. დაკრძალულია თავის მშობლიურ სოფელ ცხრაწყაროში.

სოფლისაკენ

საბავშვო
ენციკლოპედია

ელვარ კარაშვილი

ცხრა მთა გადმოვიარეთ,
სოფლად მივეჩქარებით,
მარჯვნივ ვენახებია,
მარცხნივ ლურჯი ყანები.

აი, უკვე გამოჩნდა
ჩვენი სოფლის შუკები,
მალე, მალე ბებიკოს
გულში ჩავეხუტები.

ნახატები პანკაზ ბაქრაშვილისა

მოჭადრაკეები

თინათინ კვიციანი

ტახტზე ჭადრაკს თამაშობდა,
პაწაწინა ორი გოგო.
უცხად, მზია აღრიალდა,
ნანამ რატომ მომიგო.
ნანამ უთხრა:—არ გრცხვენია,
ლამის გული ამოიგდო;—
თამაში ხომ იმისია,
ან წააგო, ან მოიგო.

9 28.11

წერილს ასკლი ფათიარაქი

სლოტონ ლაპაჩანაშვილი

ნახატები ელვარ ჯემოძისა

მელიების ოხერა, სიცილი და ხორხოცი მთელ ტყეს აყრუებდა.

წერილა მაინც მოწყენილი იყო, ეტყობა, ძველი ამბების მოგონებამ გულის იარა გაუხსნა.

— პაიტ, შე ბებრუხუნავ, რა თაე-პირი ჩამოგტირის! — შეუძახა წერილას კოკლმა ხოხიამ, — იმან იკითხოს, ვინც სიბერეს ვერ მოესწრო თორემ...

წერილა კი ისევ შუბლშეკმუნხილი იყო. ყალიონს აბოლებდა და მიწას ჩაშტერებოდა. მაშინ ხოხიამ დაიძახა, ჩონგური მომეცითო და, იმასაც ხელდახეღ მიართვეს ჩონგური. ერთი წუთი ყველა გაინაბა. ხოხიამ ჩამოკრა ორი თათი, ლარები ააწვრიალა და ტბილ ხმაზე დაამღერა:

გამხიარულდი, წერილაო,
აგრე რამ მოგაწყინაო.

ახლა კი თავი ვეღარ შეიკავა წერილამ. უღვაშებზე ხელი გადაისხა და ჩაიღიმა.

— კარგი, ძმებო, რაკი საშველს აღარ მძღღვთ, იმასაც გიამბობთ, ზავანგში როგორ გამაბეს... ოღონდ ცოტა პაერი შემოუშვით, თორემ ამ თამბაქოს კვამლით სულ გავიბურებთ და გავიმკვარტლებთ.

და მელიებმა მიიწ-მოიწიეს, აქაურობა ცოტა განიავდესო.

— მაშინაც თოვლიანი ზამთარი იყო. ცივი, მშვიერი, — დაიწყო წერილამ. — სამი დღე ისე გავიდა, პირში ნამტეცი არ ჩამიდგია. ჩემს თავს რასა ვჩიოდ, მეუღლე მყავდა შეუძლოდ, ღმერთმა აცხონოს, თებრია. ორი თოვლობის წინ ნიაურის სერზე მოკლა მეძროხე თითიამ.

— მამაჩემიკ იმან დათოფა, იმ მარჯვენა-გასანმობმა — ბრაზით თქვა ხოხიამ.

— იმას გეუბნებოდით, ძმებო, სამი დღის შემდეგ, რაკი ვერსაით ვერაფერს გავხდი, გადავწყვიტე ისევ სოფლისაკენ მექნა პირი. აბა სხვა რა გზას დავდგომოდი. ნეტაე ადამიანებმა თუ იციან, რომ იმათ ქონებას ისე არ მივადგებით, თუ ძალიან, ძალიან არ გავევიკირდა.

ღამით გავედი ტყიდან, ჯერ მთვარე არ ამოსულყო. მაგრამ სიბნელეში თოვლი მაინც ბრწყინავდა და ღამეს ნათელს აყრიდა. შუაღამით, მთვარე რომ ამოვიდა, სოფლის განაპირას ერთ ძველებურ სახლს წავადექი და იქაურობა მივხევერ-მოვხევერ. ჩამიჩუმი არ ისმოდა. ღობე-ღობე გავყე, მერე შეეჩრდი და იქაურობა დავეხსოვე. ღობეში ერთგან გასაძრომი ენახე. აღმათ ღორმა გამოტეხა და ასე ფარალაღლად დარჩა. პირდაპირ შეეძვერი და მაშინვე საქათმის ნაცნობმა სუნმა

შემილიტინა ცხვირში. მივევარდი ფიცრულ საქათმეს და ირგვლივ შემოაუფრინე, მაგრამ ხერცილი ვერსად ვიპოვე. ქათმებმა ერთი დაკრიახეს და ისევ ჩაჩუმდნენ.

— აბა, წერილავ!— ვუთხარი ჩემს თავს, — ახლა გამოჩნდება შენი ბიჭობა-მეთქი!— მივადექი საქათმეს ძირს და ვთხარე და ვთხარე, ბრწყალეები მტკიოდა, თათები მტუხავდა, მაგრამ რას დაგიღვედით, ვემშინოდა თავზე არ დამთენებოდა. როგორც იყო, ამოვიღე მიწა და საქათმეში შევქვევრი. ატყუა ერთი ალიაქოთი, კრიახი, ვეცი მოზრდილ მამალს და ჰიიდა, გამოვკარი ტყისაკენ. აბა, მუხლებო, ახლა უნდა მიშველოთ, აბა, ჩემო ლაშაზო ბომბორა კულო, წაშალე ნაკვალევი და შენც, ჩემო თვალეზო, გამიხსენით გზა ჩემი სოროსაკენ. თებრიას ჩემს დანახვაზე სიხარულით ცა გაეხსნა, თათები კისერზე შემომხვია და აქვითინდა! ორ დღეს იოლას გავედით იმ მამლის ხორციტ, თებრიაც ცოტა გამოკეთდა. მესამე დღეს ისევ შეგვადონა შიმშილმა და ისევ ვახსენე ღმერთი.

ვიარე და ისევ იმ განცალკევებულ სახლს მივადექი. ველოდები, როდის ამოვა მთვარე, მაგრამ თქვენც არ მომიკვდით, მთვარე არა და არ ამოდის. ცას შევხედე, ვარსკვლავი არსად ჩანს. მერეღა მივხედი, ღრუბლიანი ღამე იყო და ასე ძალიან იმიტომ ბნელოდა. დავყუნდი და საგონებელს მივეცი, რა უნდა ვქნა მე თავმკვდარმა, აქ ჩამოსული უკან ხელცარიელი როგორ დავბრუნდე, ხომ მთელი სამელოეთოს სასაცილო გავხდებოდი. ერთი გული მიჩჩეს დაბრუნდი, მგორე— სირცხელი არ ჰამოო. ისევ ამ მგორემ გადამძალა, იქით გავეწიე, სადაც გამოტყეხილი ღობე მეგულეობდა. გადავდვი ერთი ნაბიჯი ორი, მივადექი გასაძრომს და უცნო წკაპ!.. თათზე მარწუხივით მომიჭირა არადაცამ, მე გონა თათი ჩემი აღარ არის-მეთქი.

— ხაფანგი ყოფილა, ხაფანგი!— წამოიძახეს უფრო გამოკდილმა მელიებმა და ამოიოხრეს. თან სინანულით გადაიქნიეს თავი. მერე ისევ სძენად იქცნენ, აბა ერთი რა მოხდებაო, წერილავ! ამოიოხრა და უფრო სევდიანად განავრძო:

— ო, რა ჯოჯოხეთი იყო ის ღამე! ცრემლი დაბალუბით ჩამომდის: აბა, დადვა აღსასრული. მშვიდობით, ჩემო ტყვე, ჩემო სახლ-

კარო, ჩემო თებრო... რატომ შენ არ დაგჯერე, რატომ? აკი მფუზნებოლი, ცუდი სარხა მარი ვნახეო.

წერილავ ისევ ამოიოხრა, ყალიონს მაგრად მოქაჩა და განავრძო:

— თუ ქეშმარიტი მელა ხარ, ამ დროს არ უნდა დაიბნე, გონება უნდა მოიკრიბო და გამოსავალი გზა ეძებო. მაგრამ იმ წუთებში ეტყობა მეც დაღიბენი, როგორც იყო გაშუქდა. ნისლიანი, მოწყენილი ღღე თენებოდა. გავიხედე იმ სახლისაკენ და ჯოხის ბჯენით არ მოდის ბერიკაცი! მთელი სხეული ამიძაგდა და უცებ, ძმებო, გადავწყვიტე თოვლზე გავწოლილიყავ და თავი მომემკვდარუნებინა. თვალედახუჭული ვწევარ და ვგრძნობ, რომ ის კაცი შეჩერდა, მერე სახლისაკენ მიბრუნდა და დაიძახა:

— დედაკაცო, აბა ერთი გარეთ გამოდი, ვინ უნდა გაჩვენო.

— ვინ უნდა მაჩვენო ამ დილადარიან?!— ის დედაბერიც ღობეს მოაღდა.

— აბა, დანახე, შენი მამლის ქურდი!
 — უი, ქა, ეს მელა არ არის? მერე და მკვდარია?— გაოცდა დედაბერო.

— არა მგონია, ვიცი მელიების ამბავი, თავს იმკვდარუნებს. აბა, მიდი ერთი და სა-თონეში რომ კეტია მიყუდებული, ის გამო-მიტანე.

*კეტი გაგონებაზე ტანში გამაჟრიალა.

— კეტი რად გინდა, კაცო?

— მინდა, ერთს დაუშვებ მსუნაგ ცხვირ-პირში და გავიგებ, ცოცხალია თუ მკვდა-რია.

— რას ამბობ, შე უღმერთოვ, რასა! ცოც-ხალიც რომ იყოს, კეტს მაინც არ დაგარტ-ყმევინებ, მით უფრო, მკვდარს.

— მიდი შენა, ჩემი საქმისა მე ვიცი.

— ღმერთის საწყენ სიტყვას ნუკამბრებ... სოსი, ზანას გაფიცებ, შენ საყვარელ მკვლად შეიღოს. ხელი არ დააკარო. ვერა ხედავ მაგ ბედშავს, როგორ წვეს გაშვებულნი!

— ხაფანგი მაგას არ მოკლავდა და... აბა ერთი ახლოს მივიდეთ.

და ჩემკენ წამოვიდნენ, ძმებო. მოახრამუნებენ ფეხებით თოვლს. მე სუნთქვა შევწყვიტე: თავზე დამაღწენ.

— უი, ქა, რა ლამაზი კული აქვს ამ საბ-რალოს. ნეტავ რამ მოკლა ეს საცოდავი. მიდი, კაცო, ხაფანგი მაინც ახსენი.

ბერიკაცმა ხმა არ გასკა. ეტყობა, ქოქმა-ნობდა. ერთი ნაბიჯი კიდევ გადმოიდგა და კულუსუნში ფეხი წამკრა.

— გაგიმეს ფეხი!—ვოქეი გუნებაში, მერე თავიდან დამიარა. დამაქტერდა, დამაქტერდა და გაოცებულმა მხრები აიჩეჩა.

— კაცო, რა ლუკა მღვდელივით უვლი გარშემო, ზიარება ხომ არ უნდა უთხრა. აუშვი ხაფანგი და ფე არი. ცეცხლად შერ-გებია ამ საცოდავს ჩვენი მამლის ხორცი... ისევე შემიბრალო დედაბერმა.

ძმებო, ჩემს გულს სულ ბაგაბუღი გაუღიო-და. იმ წუთებში, ვინ იცის, რამდენი სიკვდი-ლი გავათავე. აგერ გაიჩხრიალა ჯაქებმა, ხა-ფანგმა პირი დაალო და ჩემმა დაეყვილმა თათმა შეება იგრძნო. აღვილიდანვე წამო-ფრინდი და ტყეს ვეცი. ეს კი გავიგონე, ბე-რიკაცმა რომ უთხრა დედაბერს: ეს რა მი-ყავ, დედაკაცო, შე ღმერთამწყრალოო.

სერს რომ მიეუახლოვდი, ერთი მივიხედე. უკან თოვლის ნაბუარი იდგა. იმ ნაბუარს იქით იდგა დამტყნარებული ბერიკაცი და მე მომჩერებოდა. ის დედაბერი კი გულიანად იცინოდა.

მე ახლაც მჯერა. ძმებო, რომ დედებერს
შევებრალო და ვანგებ აქვებდა ბერიკაცს,
მელა მკედარია და ხაფანგი ახსენია. ადა-
მიანსაც გულის ჰქონია. ვინ იცის, იმ დედა-
ბერსაც რა ტანჯვით დაუზრდია თავისი შვი-
ლები.

— ღეთისნიერი დედაბერი ყოფილა!—ძა-
ხიან შელოვბი.

— ღმერთმა ააშენოს, თუ მართლა მაგრე
იყო...

— აგრე იყო, ძმებო, აგრე, მაგრამ მე მიინც
ჩემმა კუყამ და გამჭირახობამ მიხსნა.—თუ
კეშმარიტი მელა ხარ, არასოდეს არ უნდა
დაიბნე.

— ეგვ, სიჯილევი!—ისევ ოხრავენ მელი-
ბი,—მგრე კოკლ ხოხიას გადახედავენ, თვა-
ლით ანიშნებენ, სიმღერა, სიმღერა მოგვიხ-
დება ამ დარდიან გულზეო. ხოხიაც არ აყო-
ნებს, ჩონგურს იღებს, დაბალ ხმაზე აწყრი-
ალებს და თან ფიქრობს, რა ლექსი დაეამღე-
როო. აჰა, მიაგნო და დაიწყო:

დაბერდი, ჩემო წერილაო, ლიბრი გაგიჩნდა
თვალზედა.
მაგრამ იხტიბარს არ იტებს, თავსა სდებ
კაცობაზედა.

— ხე, ხე, ხე! ეს რა თქვა ხოხიამ, ხალხო,
უყურეთ ამ ენაკვიმატსა: თავსა სდებ კაცო-
ბაზედაო, ჰა!

წერილა უღვაშებზე ხელს ისვამს და იცი-
ნის. ხოხია ჩონგურს აწვდის. ახლა შენი ჯე-
რიაო. წერილა ჩონგურს ართმევს, ისიც და-
ბალ ხმაზე უკრავს და ისიც ფიქრობს. რა
ლექსი დაამღეროს. სხვა მელიები კი მოუთ-
მენლად უსმენენ. აჰა, ერთი რას უპასუხებს
ხოხიასო. და წერილა ტკბილ ხმაზე იწყებს:

— რა გინდა, ჩემო ხოხიავ. სიბერე ვლის
ყველასა.

ჩემი კაცობა შენც იცი, ხშირად მთხოვდი
შველასა.
შენი ლაჩრობის ამბავი, მოეხსენება
ყველასა.

ამაოდ მეწიარები. ამაოდ ილღი ენასა.

— ხე, ხე, ხე! ეს რა გიყო, ხოხიავ?—ხარ-
ხარებენ ბებერი მელიები და გაოცების ნიშ-
ნად ტაშს სცემენ.

— შენი ლაჩრობის ამბავი, მოეხსენება ყვე-
ლასაო. ჰა?

— აბა, აბა!
თვითონ ხოხიაც იცინის, თან თავს აქნევს,
ეს რა მითხრა წერილამაო.

და ამ მხიარულებასა და სიცილში ისე გაე-
რთნენ ბებერი მელიები, ვერც კი გაიგეს
როგორ ჩამოწვა ტყეში ბინდი, როგორ დაე-
ძინა ტყის ყველა ბინადარს, როგორ ამოვი-
და დიდი. სახე მთვარე და როგორ დასკუპ-
და ბებერი წიფლის კენწეროზე.

ზარმაცნი მურა

გული ზახბა

მოუვტროვეთ ქვა და ქვიშა
 შე, რეზომ და ილაშ,
 შენ კი... მურავ, მურიკვლავ,
 ისევე ისე გმინავს?
 ადუ, სეღი გახანძრე,
 შენ ვიმენებთ ბინას!

მსუნაგნი ფისო

მარი პარამიშვილი

პაწაწინა ჩიტნი ჩიტს
 მიესალმა: ტიკ, ტიკ, ტიკ!
 ფისომ ცქვიტა ყურები,
 იწყო მალლა ყურება.
 რა უნდოდა იმ მსუნაგს?
 — ჩიტის ჩახრამუნება!

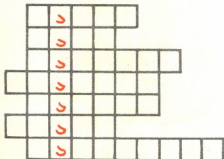

პიქტოგრაფიკა

შეადგინა აბაშის რაიონის, სოფ. კეთილარის საშ. სკოლის მოსწავლემ ბებრე ჩაბუნაძემ.

თავსატყუებელი

შეავსეთ ცარიელი უჯრედები სოკოების სახელებით. შეადგინა თბილისის წა-ე საშ. სკ. მოსწ. ნინო ბებურიძემ.

საქ. კ. ცაიშვილის გამოცემისა

Издательство ИК ГИ Грузии

შეავსა რედაქტორმა მზებრან მავაბერიძემ

საქართველო კლდეა: მკვირი მონათხაველი, ლეილა-გაბაძე, ჯეიალ ლილუა, ზურაბ ლომიძე, ნავაზაზა ჩაბუნაძე, როსტა ჩაბუნაძე (საბჭოელი), ზაზა ცხადაძე (საბ. რედაქტორი), 3030 ქმულაში საქ. აღმ. ცე-ისა და ე. ლენინის სახელობის პიონერთა ორგანიზაციის რესპუბლიკური საბჭოს ფუნქციონალური განყოფილება 45-ე წელს.

ტელეფონები: 6010519301

ბიზნესობი რედაქციის გამოცემის: სკამბა—ბიბინა, ლენინის, 14; ტელ: მო. რედაქციის— 93-41-30, 93-98-15; შიპ. რედაქცია — 93-10-32, 93-98-17, საშ. რედაქციის— 93-98-18; კახეთი — 93-98-19; სამედიცინო — 93-98-16; კლდეის ობიექტი: 7/11-72, წ. ზღაშვილი, დასახლება 22/1X-73 წ., ქალაქის სოფ. მ/კ/მ/ს/დ/ს, ს.პ. დედა 25, ტელ: 159.700; ფაქსი № 2403, „საბჭო“ № 11, ისტ. გრუთისკო ვიკა, ფაქსი 20 კაბ.

654/96

საბავშვო
გრაფიკული
ხელოვნება

76055

„ჩემი და“—ნახ. ეკა გოგიაშვილისა, 7 წ. თბილისი.
 „გოგონები“—ნახ. ლეილა ნახუილაშვილისა, 10 წ. პარიზი.
 „გაჯახუელი“—ნახ. ნინო ჯინგარაძისა, 8 წ. თბილი^აი.
 „ცირკი“—ნახ. მარინა ბერაძისა, 11 წ. თბილისი.
 „ნატურმორტი“—ნახ. მარია რამიშვილისა, 8 წ. თბილისი.
 „უკავილები“—ნახ. მაია ძიგუაბის, 5 წ. სამტრედია.